

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 541/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michalom Treščákom ml., advokátom, Štúrova 17, Košice, proti postupu Okresného súdu Trebišov v konaní sp. zn. 5T/48/2023 a postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 7To/51/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o zrušenie uložených povinností a obmedzení. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov. Tiež požaduje finančné zadost'učinenie 3 000 eur.

2. Sťažovateľ bol od 10. decembra 2022 vo väzbe. Prvú žiadosť o prepustenie z väzby podal v apríli 2023, o ktorej rozhodol okresný súd v máji 2023 tak, že jej nevyhovel. Prokurátor podal 27. apríla 2023 na sťažovateľa obžalobu. Prvé hlavné pojednávanie súd nariadil na 3. august 2023, ktoré bolo po prejednaní veci odročené pre neúčast' svedka Šándora na 5. október 2023. Účast' svedka sa však opäť nepodarila zabezpečiť, preto bolo hlavné pojednávanie odročené na neurčito. Sťažovateľ podal 6. októbra 2023 ďalšiu žiadosť o prepustenie z väzby, ktorú okresný súd uznesením z 24. októbra 2023 zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením z 27. novembra 2023 tak, že zrušil uznesenie okresného

súdu z 24. októbra 2023 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Krajský súd nahradil väzbu sťažovateľa prijatím jeho písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okrem toho boli sťažovateľovi uložené povinnosti a obmedzenia spočívajúce (i) v zákaze vycestovať do zahraničia, (ii) v kontakte s osobami, od ktorých by si mohol zabezpečiť omamné a psychotropné látky, (iii) v zákaze vzdáľovať sa z miesta svojho pobytu a v iných povinnostiach. Tiež mu bolo inštalované technické zariadenie na monitorovanie polohy.

3. Okresný súd rozhodol v trestnej veci sťažovateľa rozsudkom z 9. januára 2024, proti ktorému sa sťažovateľ odvolal. Odvolanie podal aj prokurátor, ktoré však sťažovateľovi nebolo dlhšiu dobu doručené. Po preverení stavu konania sťažovateľ zistil, že okresný súd predložil spis odvolaciemu súdu predčasne, pretože nedoručil odvolanie stranám na vyjadrenie, preto bol spis okresnému súdu vrátený. Následne okresný súd 7. mája 2024 doručil sťažovateľovi odvolanie prokurátora na vyjadrenie a opäť predložil spis krajskému súdu.

4. Sťažovateľ podal 29. mája 2024 žiadosť o zrušenie náhrady väzby (ďalej len „žiadosť“), pretože podľa neho účel trestného konania možno dosiahnuť aj bez ďalšieho obmedzovania jeho osobnej slobody. Žiadosť podal na krajskom súde, kde sa v tom čase nachádzala z dôvodu odvolaní jeho trestná vec a celý spis. O odvolaní rozhodol krajský súd 6. júna 2024 tak, že zrušil odvolaniami napadnutý rozsudok okresného súdu, no nerozhodol o žiadosti sťažovateľa. Sťažovateľ podal 26. júna 2024 na krajskom súde urgenciu, v ktorej žiadal o urýchlené rozhodnutie o jeho žiadosti. Dňa 19. júla 2024 sa sťažovateľ dozvedel, že spis bol odoslaný z krajského súdu späť na okresný súd.

5. V súvislosti s prípravou podkladov pre rozhodnutie bolo zistené, že o žiadosti sťažovateľa rozhodol okresný súd uznesením z 26. septembra 2024, ktoré v ten deň nadobudlo aj právoplatnosť. Okresný súd zrušil povinnosti a obmedzenia sťažovateľa spočívajúce v zákaze vycestovať do zahraničia a v zákaze vzdáľovať sa z miesta pobytu. Tiež bola zrušená kontrola sťažovateľa – technickým zariadením na určovanie polohy.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta prietahy v postupe súdov pri rozhodovaní v jeho trestnej veci a zároveň zdĺhavý postup v konaní o jeho žiadosti o zrušenie primeraných obmedzení a povinností, ktoré mu boli uložené. Poukazuje na to, že do 27. novembra 2023 bol vo výkone väzby, no sudca okresného súdu nariadil termíny hlavných pojednávaní v dlhých časových intervaloch a k odročeniu došlo z dôvodu neprítomnosti nedôveryhodného svedka. Vo vzťahu ku krajskému súdu tiež namieta, že sa nezaoberal jeho žiadosťou, ktorú podal 29. mája 2024 napriek tomu, že išlo o väzobnú vec, o ktorej je potrebné urýchlene rozhodnúť. Preto podľa jeho názoru mal o žiadosti rozhodnúť už krajský súd, a nie ju predkladať okresnému súdu. Cíti sa byť dotknutý na svojich právach, pretože sa nevie domôcť rozhodnutia štátneho orgánu v čase, keď je neprimerane dlho obmedzovaný na svojej osobnej slobode, ktoré trvá už 20 mesiacov. Preto namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy. V postupe krajského súdu namieta porušenie práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

8. Na sťažovateľa bola podaná obžaloba 27. apríla 2023 a 9. januára 2024. Okresný súd na hlavnom pojednávaní vyniesol rozsudok, ktorý však krajský súd po podaných odvolaniach zrušil rozhodnutím zo 6. júna 2024. Trestné konanie na okresnom súde trvá v čase podania ústavnej sťažnosti 15 mesiacov, v priebehu ktorých bolo rozhodnuté rozsudkom, vec bola predložená odvolaciemu súdu, ktorý rozsudok okresného súdu zrušil. Je možné súhlasiť so sťažovateľom, že vec nie je právne zložitá a sťažovateľ sa svojím konaním nedopustil žiadnych prietáhov. Priebeh konania na okresnom súde nebol celkom efektívny, najmä v súvislosti s vyhotovením rozsudku z 9. januára 2024 a doručovaním odvolania stranám na vyjadrenie. Tiež možno konštatovať, že okresný súd určoval termíny hlavných pojednávaní s dlhším časovým odstupom. Nesústredený postup okresného súdu sa prejavil aj v tom, že spis bol kompletne predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaniach až v máji 2024.

9. Uvedené pochybenia svedčiacie o nesústredenom postupe okresného súdu však nedosahujú takú intenzitu, aby bolo možné konštatovať porušenie práv sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Stále nemožno vylúčiť, že vec sťažovateľa bude skončená do dvoch rokov od začatia konania, čo je prijateľná doba na rozhodnutie v hoc aj skutkovo a právne jednoduchej veci. Je potrebné uviesť, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02). Ústavná sťažnosť je preto v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zjavne neopodstatnená.

10. Sťažovateľ namieta nadmerne dlhé obmedzenie osobnej slobody. Podstatné je, že od konca novembra 2023 je na slobode s tým, že mal uložené určité obmedzenia a povinnosti, inými slovami, zákazy a príkazy. Tieto obmedzenia a povinnosti boli sťažovateľovi uložené uznesením krajského súdu z 27. novembra 2023, ktorý na rozdiel od okresného súdu dospel k záveru, že účel trestného stíhania sťažovateľa možno dosiahnuť aj menej represívnym spôsobom. Osobná sloboda sťažovateľa bola obmedzená v súlade s konaním ustanoveným zákonom a z legitímnych dôvodov, keď krajský súd dospel k záveru, že väzobné stíhanie sťažovateľa možno nahradiť za uloženia primeraných povinností a obmedzení. Sťažovateľ podal 29. mája 2024 na krajskom súde žiadosť o zrušenie obmedzení. Spis bol okresnému súdu vrátený koncom júla 2024 a okresný súd sťažovateľa vypočul a o žiadosti rozhodol 26. septembra 2024 tak, že jej vyhovel. Obmedzenie osobnej slobody sťažovateľa nebolo svojvoľné a bolo vykonané v súlade s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07). Podľa ústavného súdu

medzi namietaným porušením základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a postupom okresného súdu nie je relevantná súvislosť, preto na skutkovom základe vymedzenom sťažovateľom nemohlo dôjsť k porušeniu tohto práva.

11. Z hľadiska dĺžky či rýchlosti rozhodovania súdov o žiadosti sťažovateľa je významné ustanovenie čl. 17 ods. 5 ústavy, v ktorom je garantované právo na osobnú slobodu. Jeho obsahom je aj právo obvineného iniciovať konanie, v ktorom by súd neodkladne a urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 ods. 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

12. Ústavný súd sa zamerlal na aplikovateľnosť týchto sťažovateľom označených práv, resp. záruk z nich vyplývajúcich na situáciu sťažovateľa. Ten namieta, že v čase podania jeho ústavnej sťažnosti o jeho žiadosti, „*teda o jeho de facto aj de jure väzobnej veci nie je rozhodnuté už 2 mesiace*“. Tým zakladá aplikovateľnosť záruk vyplývajúcich z čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru pre urýchlené rozhodovanie o zákonnosti pozbavenia svojej slobody. Sťažovateľ však nerozlišuje medzi bežným významom slova väzba ako najintenzívnejší zásah do slobody jednotlivca, t. j. dočasné zbavenie osobnej slobody, a nahradením väzby, ktoré predstavuje súhrn prostriedkov, ktorými je pôsobené na osobu obvineného nachádzajúceho sa na slobode. Pri náhrade väzby ide vo svojej podstate skôr o obmedzenia osobnej slobody (prípadne aj ďalších práv a slobôd) viazané na určité miesto, priestor, osoby, činnosti alebo veci (bližšie k náhrade väzby napr. IV. ÚS 346/08).

13. Podstatnou otázkou preto je, či obmedzenia a povinnosti uložené sťažovateľovi uznesením krajského súdu z 27. novembra 2023, ktorých zrušenia sa domáhal žiadosťou podanou 29. mája 2024, predstavovali len obmedzenie slobody pohybu a pobytu, práva na súkromný život atď., alebo mohli svojimi obmedzujúcimi účinkami dosiahnuť intenzitu pozbavenia osobnej slobody, ktorá by umožňovala založiť použiteľnosť záruk vyplývajúcich z označených práv.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že v rámci uložených zákazov a obmedzení mal zakázané vycestovať do zahraničia a vzdialiť sa zo svojej obce, čo mu znemožnilo sa zamestnať. Tiež mal sťaženú možnosť cestovať za lekárskou starostlivosťou či postarať sa o svoju chorú matku, pretože každý pohyb bol povinný vopred nahlásiť probačnému a mediačnému úradníkovi. Sťažovateľ však mal zachovaný osobný kontakt so svojou rodinou a potenciálnu možnosť sa zamestnať v rámci svojej obce. Preto nemožno dospieť k záveru, že by kumulatívny účinok uložených povinností a obmedzení bol jasne porovnateľný s pozbavením osobnej slobody a teda že by išlo o účinky svojou intenzitou totožné s výkonom väzby.

15. Prepustením sťažovateľa z väzby na slobodu preto skončilo jeho pozbavenie slobody. Záruka urýchlenu vyplývajúca z čl. 5 ods. 4 dohovoru prepustením na slobodu stratila preňho ďalšiu relevanciu (rozsudok Kormoš proti Slovensku z 8. 11. 2011, sťažnosť č. 46092/06, bod 93). Rozhodovanie o zrušení náhrady väzby, teda o zrušení povinností a obmedzení s náhradou väzby spojených v situácii, keď je obvinený na slobode (t. j. reálne nevykonáva väzbu), preto nemožno podriaďiť takým prísny požiadavkám z hľadiska rýchlosti konania, ktorým sú väzobné súdy podrobené, keď rozhodujú v situácii, keď obvinený je reálne vo väzbe [pri rozhodovaní

napr. o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby (IV. ÚS 402/2021)]. Záruka efektivity prieskumu však napriek prepusteniu osoby na slobodu trvá naďalej.

16. Krajský súd rozhodol 6. júna 2024 o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 9. januára 2024, teda pomerne urýchlene po predložení spisu okresným súdom, no napriek tomu, že sa v spise už nachádzala žiadosť sťažovateľa, až 19. júla 2024 spis zaslal späť okresnému súdu, ktorý o žiadosti rozhodol 26. septembra 2024. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že o jeho žiadosti mal rozhodnúť krajský súd, s touto námietkou nemožno súhlasiť. Krajský súd rozhodoval ako odvolací súd, no v prípade rozhodovania o zrušení povinností a obmedzení išlo o rozhodnutie podľa § 82 ods. 2 Trestného poriadku, kde je daná vecná príslušnosť na prvom stupni okresnému súdu aj pre zachovanie dvojinstančnosti konania. O žiadosti sťažovateľa preto mal rozhodnúť okresný súd, ktorý o nej rozhodol 26. septembra 2024. V čase podania ústavnej sťažnosti rozhodovanie o žiadosti sťažovateľa trvalo takmer dva mesiace s tým, že o žiadosti sťažovateľa bolo napokon právoplatne rozhodnuté za takmer štyri mesiace. Postup súdov preto nebol efektívny a dôsledný. Na druhej strane nemožno prehliadnuť fakt, že sťažovateľ nepodal žiadosť na príslušný súd, čo má vždy negatívny vplyv na rýchlosť a priebeh rozhodovania. Preto nemožno dospieť k záveru, že by postupom okresného súdu a krajského súdu na sťažovateľom vymedzenom skutkovom základe došlo k porušeniu práva čl. 5 ods. 4 dohovoru či čl. 17 ods. 4 dohovoru.

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu